

بىرىنچى نەشرىنىڭ مۇقەددىمىسى

بارلىق مەدھىيە ۋە ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبەر ۋە ئەلچىلەرنىڭ ئەپەندىسىگە دۇئا ۋە سالاملار بولسۇن!

ئۆز بايىدا بىر يېڭىلىق بولۇشى ئارزۇ قىلىنغان بۇ ئېنىسكلوپېدىك ئەسەرنى ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەنلەرنىڭ ھۇزۇرىغا تەقدىم قىلىش ۋە پىكىر، سىياسەت، پارتىيە، دىن، مەزھەب ۋە ئوخشاش بولمىغان گورولار خۇسۇسىدا زور بىر تۈركۈمدىكى چىن ھەقىقەتلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇش بىزنى مەمنۇن قىلىدۇ.

بۇ ئەسىر ئۇچۇر ۋە مۇناسىۋەت ساھەسىدە بىر ئىنقىلابنى، پىكىر، مەلۇماتلارنى يۆتكەشتە ئىنسانىيەت بۇرۇن كۆرۈپ باقمىغان سەكرەشكىنى باشتىن كەچۈردى. زامان ۋە ماكاننىڭ مۇساپىسى قىسقىراپ، دۇنيا كىچىكىنە بىر يېزا ھالىتىگە كىلىپ قالدى. ئادەمنى چۈچۈتكىدەك دەرىجىدە تەرەققىي قىلىش، كۆپىيىش ۋە تەكرارلىنىشتىن ئىبارەت ”ئۇچۇر پارتىلىشى“ دەپ ئاتاشقا بولىدىغان بىر مۇساپىنى باشتىن ئۆتكۈزدى.

بۇلار ئۆتمۈشتىكى ئەللەر دۇچ كىلىپ باقمىغان قانچىلىغان قېيىنچىلىق ۋە نەتىجىلەرنىڭ مەيدانغا كىلىشىگە تۈرتكە بولدى. نەتىجىدە يەككىلىك، يالغۇزلۇق ھېچقانداق دۆلەت ياكى شەخسلەرنىڭ قولىدىن كەلمەيدىغان بىر ئىشقا ئايلىنىپ قالدى. دەۋرىمىز ئىنسانلىرى ئۆزلىرىنى پەلسەپە، دىن، گورول، سىياسەت، پىكىر ئېقىملىرى ۋە پارتىيىلەر ھەققىدە بىر - بىرىگە قارىمۇ قارشى، خۇنۇك، چىن ھەقىقەتلەرنىڭ چىھرىنى كۆرگىلى بولمايدىغان مەلۇماتلاردىن شەكىللەنگەن بىر توپاننىڭ قايىنىمدا ئۇچراتتى.

بۇ نوقتىلار بىزدە، يوقىرىقى مەسىلىلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغان بىر ئىلمىي ئېنىسكلوپېدىيە تەييارلاش زۆرۈرىيىتىنى ئويغاتتى. بۇنىڭ بىلەن، ھەقىقەتلەرنى ئېنىق ۋە چىنلىق دائىرىسىدە ئوتتۇرىغا قويىدىغان، مول مەنبەلەرگە تايانغان، ھۇجۇم ۋە جاراھەتلەندۈرۈشتىن يىراق، يۈزەكىلىكتىن خالى، چىنلىق ۋە ئامانەت پرىنسىپىغا رىئايە قىلغان، مېغىزلىق شەكىلدىكى جىددى ۋە پاكىز بىر تەتقىقاتنى ئوتتۇرىغا چىقىرىشقا تىرىشتۇق. بۇنىڭ ئۈچۈن قولىمىزدىن كەلگەننى قىلىپ، ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەنلەرگە سۇندۇق. بۇنىڭ بىز مەقسەت قىلغان ئىلمىي ھەقىقەتلەر بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

بۇ يەردە يەنە، تەتقىقاتىمىزدا تارىخ سەھنىسىدە ئەمەلدىن قالغان، ۋاقىت تەرىپىدىن ئېتىبارسىز قالدۇرۇلۇپ، چىرىپ تۈگىگەن ھەرىكەت ۋە ئېقىملارنى ئەمەس، بەلكى بۈگۈنكى دۇنيادىكى تۇتامغا چىقىدىغان، ۋۇجۇدى ئىسپاتلانغان جانلىق مەزھەب ۋە ھەرىكەتلەرنى ئىنچىكە تەتقىق قىلىشنى مەقسەت قىلغانلىقىمىزنى تىلغا ئېلىپ ئۆتۈشىمىز تولۇمۇ مۇھىم.

بۇنداق قىلىشىمىز ھەرگىزمۇ يوقىلىپ تۈگىگەن تارىخى ھەرىكەتلەرنىڭ قىممىتىنى چۈشۈرۈپ، ھازىرقى دەۋر مەزھەبلىرىنىڭ شەنىنى كۆتۈرگەنلىكىمىزدىن ئەمەس بەلكى، ھازىرقى ئەۋلادلارنىڭ

بۇ دەۋرنىڭ يۈنلىشىنى بىلىشى ئۈچۈن، ساغلام چۈشەنچە ۋە مەدەنىي ئىلمىي ئۇزۇق ھازىرلاش ۋە ئۇلارنى قوبۇل قىلىش ياكى رەت قىلىش يولىدا ئېنىق پاكىتقا ئىگە قىلىش ئارزۇيىمىزنىڭ بولغانلىقى سەۋەبىدىن شۇنداق قىلدۇق.

بۇ ئېنىسكلوپېدىيىنىڭ تېمىلىرىنى لوغەت ئۇسۇلى بويىچە رەتلىنىدۇق: بۇنداق قىلىشىمىزنىڭ بىز ئۈچۈن ئىككى خىل پايدىسى بار ئىدى:

بىرىنچىسى: ئىشلىتىلىشى ئاسان بولسا، ئىككىنچىسى: كەلگۈسىدىكى قايتا نەشىرلىرىدە يېڭى تېمىلارنى لوغەت تەرتىۋىدىكى مۇناسىپ ئورونغا قويۇشقا قولاي ئىدى.

تەتقىقاتنىڭ ھەر بىر گورۇھ، پارتىيە، دىن ياكى ئېقىملار توغرىسىدا ياقلاپ ماڭغان مېتودىغا كەلسەك، ئۇلار تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

1- ئېنىقلىما: بۇ ماۋزۇنىڭ مۇقەددىمىسى ۋە ئۇنىڭغا كىرىشتىن ئىبارەت بولۇپ، مەركەزلىك، يېغىنچاق ھالدا بارلىق تېمىنى خۇلاسەلەش شەكلىدىكى تونۇشتۇرۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

2- تەسسى قىلىنىشى ۋە مۇھىم شەخسلەر: بۇنىڭدا، پىكىرنىڭ مەيدانغا كىلىشىگە ئورۇن ھازىرلىغان دەسلەپكى جەريانلار، رەھبەرلىرىنىڭ پىكىرى ۋە ئۆسۈپ- يېتىلىش شارائىتى توغرىسىدا سۆز يۈرۈتىلىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، ھەرىكەتتە روشەن ئىزلارنى قالدۇرغان ۋە يۈنۈلىشىدە مۇھىم رول ئوينىغان شەخسلەر تونۇشتۇرىلىدۇ.

3- پىكىر ۋە ئېتىقادلار: بۇنىڭدا، ھەرىكەتنىڭ پىكىرى، ئەقىدىسى ۋە ھەرىكەت سۈپەتلىنىۋاتقان گەۋدىلىك ئالاھىدىلىكلەر، بۇ ئېقىمنى ياقلىغۇچىلارنىڭ سۈلۈك ۋە خۇلاسە چىقىرىش ئىقتىدارى، تەپەككۈرىدىكى مېتود ۋە ئۇسۇللىرىنىڭ بايانى، پىرىنسىپلىرى ۋە ھەرىكەتكە مۇناسىۋەتلىك بارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا سۆز يۈرۈتىلىدۇ. بۇ ھەرقانداق ھەرىكەت ياكى مەزھەبىتىكى ئەڭ مۇھىم ۋە ئەڭ تېمى.

4- پىكىر ۋە ئەقىدىلىرىنىڭ كىلىپ چىقىشى: بۇنىڭدا، بۇ ياكى ئۇ ھەرىكەتنىڭ ئېتىقاد ۋە پىرىنسىپلىرىنىڭ كىلىپ چىقىش مەنبەلىرى ئوتتۇرىغا قويىلىدۇ.

5- تارقىلىشى ۋە نۇپۇز دائىرىسى: بۇ ماۋزۇ ئاستىدا، ھەرىكەتنىڭ پىكىرى ۋە پىرىنسىپلىرى كەڭ تارقالغان رايۇنلار ۋە ئۇنىڭ نۇپۇز دائىرىسى، كۈچ ۋە قوللاش مەنبەلىرى توغرىسىدا توختىلىدۇ.

6- ئەتراپلىق مەلۇمات ئۈچۈن پايدىلىنىش مەنبەلىرى: ماۋزۇغا مۇناسىۋەتلىك تېخىمۇ كۆپ مەلۇمات ئېلىشنى، ئىچكىرلەپ ئىزدىنىشنى خالايدىغانلارغا شارائىت ھازىرلاپ بېرىش ئۈچۈن مۇھىم مەنبەلەر كۆرسىتىپ بېرىلىدۇ.

يوقرىقىلارنى بايان قىلغاندىن كىيىن؛ ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەندىن كىتابتا ئۇچراپ قېلىش ئېھتىمالى بولغان تولۇقسىز ياكى كەمتۈك تەرەپلەر ئۈچۈن ئۆزۈر تىلەشنى مۇناسىپ، دەپ قارايمىز؛ چۈنكى بەزى ھەرىكەتلەرنىڭ مۇجەللىكى ۋە پايدىلىنىش مەنبەلىرىنىڭ تولۇقسىز بولۇشىدىن باشقا، تېمىنىڭ قېيىنلىقى، بايلىرىنىڭ رەڭدارلىقى ۋە مەزھەبلىرىنىڭ كۆپ ۋارىيانتلىق بولۇشى قاتارلىقلار نىشان قىلغان نوقتىغا يىتىشتە ھەقىقىي تۇسالغۇلۇقلارنى شەكىللەندۈرەتتى. ئەمما بۇ خىزمەتنىڭ بىزنى سۈيۈندۈرىدىغان تەرىپى بولسا بىر يۈرۈش زەنجىرسىمان شەكىلدىكى مەركەزلىك ئىپادىلەنگەن ساغلام ئۇچۇرلارنى پىلانلىغان شەكىلدە يەتكۈزۈش بولۇپ ھىساپلىنىدۇ.

بۇ ئېنىسكلوپېدىك خىزمىتىمىزدە ئۇتۇققا ئېرىشكەن، غەلبىدىن نەسىۋە ئالغان بولۇشىمىزنى ئۈمىد قىلىمىز. شۇنىڭدەك، كەلگۈسىدە بۇ كىتابقا يېڭى تېمىلارنى قوشۇش، كۈنىلىرىنى كۈنىلىرىنى كۆزدىن كەچۈرۈش قاتارلىق جەھەتلەردە تېخىمۇ ئىچكىرىلگەن ھالدا خىزمەت قىلىشىمىزغا مۇۋەپپەقىيەت بۇلۇشنى ئارزۇ قىلىمىز. بۇ نوقتىدا بىز، ئوقۇرمەن قېرىنداشلارنىڭ، بولۇپمۇ ئىلمىي تەتقىقاتلار بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلارنىڭ ئېنىسكلوپېدىيەدە ئوتتۇرىغا قويۇلغان بىر ياكى بىر قانچە تەرەپلەر بويىچە بىرىدىغان پىكىر ۋە مۇلاھىزىلىرىگە مۇھتاجىمىز. ئاللاھنىڭ ئىزنى بىلەن، يىتىپ كەلگەن پىكىر ۋە مۇلاھىزىلەرگە تولۇق كۆڭۈل بۆلىنىدۇ.

دۇنيا ئىسلام ياشلىرى ئىتتىپاقى

ئىزدىنىش - تەتقىق قىلىش ئورگىنى